

Oma tarina näkyväksi uusilla työkaluilla

Satu Nurmela, kehittämispäällikkö Turun yliopisto/Avoim yliopisto

Kokeile oman tarinan kertomista digitaalisesti!

Henkilökohtaiset tarinat kiinnostavat ja niiden avulla dokumentoidaan ja opitaan oman perheen sekä suvun historian ohella myös laajempia kokonaisuuksia. Tarinat aukaisevat oman aikakautensa historiaa yksittäisten henkilöiden näkökulmasta, mutta innostavat samalla tarinan taustojen selvittämiseen. Valmiit tarinat ovat oivallisia oppimisaihioita lapsille ja nuorille, joilla ei ole omakohtaisia kokemuksia esimerkiksi sota-ajasta. Tarinat ovat ikkunoita eri sukupolvien kokemuksiin, ja ne kietovat historian ja nykyhetken mielenkiintoisella tavalla yhteen.

Turun avoimessa yliopistossa kulttuurihistorian oppiaineessa on suunnitteilla Tarina-kurssi (2–3 op), jossa harjoitellaan perinteisten historiantutkijan taitojen ohella tarinan kerrontaa, ja tuotetaan lopuksi yksilöllinen tarina digitaalisessa muodossa. Kurssi toteutetaan syksyllä 2012 ja se on avoin kaikille oman historian kirjoittamisesta kiinnostuneille.

Mikä digitarina on?

Digitaalinen tarina syntyy, kun oman elämän hetkistä, henkilöistä ja kokemuksista tehdään 1-3 minuutin minielokuva. Aiemmin tämä oli mahdollista vain ammattilaisille, mutta nyt tekniikka on jokaisen ulottuvilla ja ohjelmat helppoja. Museot ja kirjastot maailmalla ovat toteuttaneet digitaalisen tarinankerronnan projekteja. Menetelmä soveltuu hyvin yhteisölliseen muisteluun ja omien elämäntarinoiden dokumentointiin.

Miten alkuun?

Oman tarinan tekoon tarvitset tukea. Haastavimpia vaiheita on käsikirjoituksen tekeminen ja siinä ohjaajan ja ryhmän palaute ovat suuri apu. Oman tarinan kertominen ensin ryhmässä auttaa näkemään, miten se kannattaa kertoa kuvien ja oman äänen avulla. Joskus ryhmä rohkaisee kertomaan henkilökohtaisen tarinan, jota ei ole koskaan ennen kertonut kenellekään. Tämä on suuri luottamuksen osoitus ryhmän osallistujille.

Lisätietoa digitaalisen tarinankerronnan työpajoista ja lisää esimerkkejä digitaalisista tarinoista löytyy osoitteesta www.satujatarina.com
Lisätietoja Avoimessa yliopistossa syksyllä 2012 toteutettavasta kulttuurihistorian oppiaineen Tarina-kurssista (2–3 op): suunnittelija Katriina Mäkinen, katriina.makinen@utu.fi <http://avoin.utu.fi/>.

Jokaisella on tarina kerrottavanaan

Tarinan voi kertoa niin onnistumisen hetkistä kuin kirpaisevista elämäkokemuksista. Kertoja itse päättää, mistä kertoo ja miten paljon aiheesta kertoo. Mitä enemmän tarinaan ottaa mukaan henkilökohtaista näkökulmaa sitä enemmän kuulijat samaistuvat tarinaan ja tarina koskettaa.

Case: Varjot kertoo kahden sukupolven tarinaa

Tein *Varjot*-tarinan ennen Moskovan matkaa, missä pidin seminaariesityksen *Learning and Healing with Digital Storytelling*. Olin ainoa osallistuja Suomesta ja tarkoitukseni oli havainnollistaa, miten suuret asiat nähdään yksittäisten kohtaloiden läpi. Oman perhehistorian kautta päädyin Suomen ja Venäjän välisiin suhteisiin. Iltaisin tarinaa työstäessä ymmärsin, miten samanlaisia kohtalot ovat olleet rajan molemmin puolin. Perheenjäsenten huolta, pelkoa ja kauhua rintamalla, ikävää. Tarinan teon aikana liikuin syvällä sekä omissa että vanhempieni tunteissa.

Varjot-tarinan tekeminen selvensi omaa suhtautumistani Venäjään. Iso paha ja pelottava Neuvostoliitto on menneisyyden varjo ja eteenpäin katson nyt minä. Minä ratkaisen, mitä näkyy varjon toisella puolella. Tähän asti vastaan on tullut ystävällisiä ihmisiä. *Varjot* ovat sittenkin vain varjoja.

Tarinan esittäminen venäläisessä seminaarissa jännitti loppuun saakka. Yleisö oli liikuttunut. Osa heistä kertoi jälkepäin, miten paljon vastaavia tarinoita heilläkin on. Vastakkainasettelun sijaan tarinan yhdessä katsominen lähensi meitä. Katso *Varjot*-tarina YouTubessa osoitteessa tiny.cc/varjot.

Toimituksen lisäys: digitarina on mainio tapa kerätä talteen esimerkiksi maahanmuuttajien tarinoita ja suullista kulttuuria yleensäkin. Siirtolaisuusinstituutti tutkailee mahdollisuutta ryhtyä osaltaan kartuttamaan siirtolaisuuteen liittyvää digi-arkistoa (toimituksen puolesta: Ismo Söderling).